

Κατάθεση στεφάνου ή αντί στεφάνου ; (πρωτοπρεσβύτερος π. Γεώργιος Αντζουλάτος, συγγραφέας)

/ [Πεμπουσία](#)

Όπως μαθαίνουμε από την αρχαία ελληνική Γραμματεία, αλλά και από την φιλόπονη αρχαιολογική σκαπάνη, οι κάτοικοι των ελληνικών πόλεων στεφάνωναν τους νικητές των πεδίων των μαχών με κλαδιά ιερών δένδρων, όταν αυτοί επέστρεφαν θριαμβευτές από τον πόλεμο. Μαθαίνουμε ακόμη, πως με φύλλα και κλαδιά δάφνης στεφάνωναν και τους νεκρούς ήρωες, που είχαν δώσει το αίμα τους «υπέρ βωμών και εστιών».

Γνωρίζουμε επίσης, πως στους αρχαίους Έλληνες ήταν ευρύτατα διαδεδομένη η λατρεία των Ηρώων. Τούτο μαρτυρούν τόσο τα Ηρώα, τα μνημεία δηλαδή που έστηναν σε τόπους μαχών ή στους τάφους των ηρώων, όσο και οι επιτύμβιες επιγραφές ανδρείων πολεμιστών. Σε ορισμένες μάλιστα επιτάφιας στήλες,

απαντώνται μαζί με τα επιγράμματα και ανάγλυφα σχέδια στεφάνων ελιάς ή δάφνης.

Το παλαιότατο αυτό έθιμο είχε τις ρίζες του στους Ολυμπιακούς αγώνες της αρχαίας Ελλάδας, όπου οι νικητές των αθλημάτων -όπως είναι γνωστό σε όλους μας- ελάμβαναν ως πρώτο βραβείο ένα στεφάνι αγριελιάς, τον κότινο. Σε άλλους αγώνες της αρχαίας εποχής, ο πρωταθλητής στεφόταν με κλώνους δάφνης. Στα Παναθήναια, την μεγάλη γιορτή της Αττικής, η αγριελιά που στεφάνωνε την κεφαλή του νικητή συνοδευόταν σε ορισμένες περιπτώσεις και από στεφάνι με χρυσά φύλλα δάφνης. Η ελιά λοιπόν και η δάφνη, δένδρα που ευδοκιμούν στην ελληνική χλωρίδα, καθιερώθηκαν από νωρίς στη συνείδηση των αρχαίων προγόνων μας, ως ύψιστα βραβεία τιμητικής διάκρισης των αθλητών.

Το στεφάνωμα των αθλητών ήταν γνωστό και στον Απόστολο Παύλο, που μας εφιστά την προσοχή, γράφοντας στην προς Τιμόθεον επιστολή του: «όταν κάποιος μετέχει σε αθλητικούς αγώνες, δεν παίρνει το στεφάνι της νίκης, αν δεν αγωνιστεί σύμφωνα με τους κανόνες». Το γνωρίζουμε οι χριστιανοί και αγωνιζόμαστε σ' ολόκληρη ζωή μας, για το στεφάνι της νίκης. Ένα στεφάνι, πού δεν είναι βέβαια από δάφνη ή από μυρτιά ή από αγριελιά, αλλά από τη χάρη του Θεού. Ας θυμηθούμε ακόμη, πως στο μυστήριο του Γάμου, ψάλλουμε ευχόμενοι προς τους νεονύμφους: «Κύριε ο Θεός ημών, δόξη και τιμή στεφάνωσον αυτούς».

Αλλά και οι Άγιοι Μάρτυρες και οι Όσιοι και όλοι οι χριστιανοί που αγάπησαν πολύ το Θεό και αξιώθηκαν τελικά της μετοχής τους στη θέα του Θεού, δοξολογούνται καθημερινά στις ιερές Ακολουθίες, ως «λαβόντες παρά του αθλοθέτου Χριστού, τον αμαράντινον της δόξης στέφανον».

Τέτοιο στεφάνι αθανασίας, έλαβαν και οι εκατοντάδες Νεομάρτυρες, οι άγιοι της Εκκλησίας μας πού φονεύθηκαν έπειτα από την άλωση της Κωνσταντινούπολης το

1453, επειδή δεν αλλαξοπίστησαν. Επειδή χωρίς να δειλιάσουν ομολόγησαν με θάρρος την πίστη τους στο Χριστό, οι αλλόθρησκοι δυνάστες τους έσφαξαν, τους αποκεφάλισαν, τους έπνιξαν, τους έκαψαν, αφού προηγουμένως πολλούς απ' αυτούς είχαν υποβάλλει σε φρικτά βασανιστήρια.

Ας θυμηθούμε, ενδεικτικά, τον άγιο Αγγελή στην Κωνσταντινούπολη, τον άγιο Κωνσταντίνο τον Υδραίο, τον άγιο Σεραφείμ επίσκοπο Φαναρίου, την αγία Κυράννα από το Λαγκαδά, τους τέσσερις αγίους από το Ρέθυμνο, τον ισαπόστολο άγιο Κοσμά τον Αιτωλό, τους αγίους Δημήτριο και Παύλο από την Τρίπολη, την αγία Φιλοθέη την Αθηναία, τους αγίους Ιωάννη και Γεώργιο από τα Γιάννενα, τον άγιο Θεόφιλο από τη Ζάκυνθο, την αγία Χρυσή από την Αλμωπία, τούς πέντε αγίους από τη Σαμοθράκη, τον άγιο Χρήστο από την Πρέβεζα, τον άγιο Μιχαήλ τον κηπουρό από την Αθήνα.

Οι Νεομάρτυρες, υπήρξαν σε όλη την περίοδο της Τουρκοκρατίας, τα ολοζώντανα παραδείγματα αντρείουσύνης, για τους σκλαβωμένους Έλληνες, στηρίζοντας και αναπτρώνοντας τις ελπίδες τους. Ήταν η περίτρανη απόδειξη πως, όσο δυνατός και αδυσώπητος κι αν ήταν ο κατακτητής, δεν μπορούσε με κανέναν τρόπο ή τρόπο, να υποδουλώσει τις ψυχές των Ορθοδόξων Ρωμιών. Όλους αυτούς τους ανυπότακτους χριστιανούς, η Εκκλησία μας τιμά κάθε χρόνο, την ημέρα που παρέδωσαν την αγιασμένη ψυχή τους στον Κύριο της ζωής και του θανάτου.

Αλλά η Εκκλησία μας, θυμάται και μνημονεύει επίσης και όλους όσους έδωσαν τη ζωή τους «για του Χριστού την πίστη την Αγία και της Πατρίδος την ελευθερία», τελώντας θείες Λειτουργίες και ψάλλοντας επιμνημόσυνες δεήσεις. Στους τέσσερις αιώνες της δουλείας, δεκάδες εξεγέρσεις εκδηλώθηκαν στη σκλαβωμένη Ελλάδα, και τα χώματα της πατρίδος μας, ξανά και ξανά, ποτίστηκαν από το αγιασμένο αίμα των προγόνων μας. Οι Ορθόδοξοι Έλληνες, σαν ένα σώμα (αφού συναποτελούμε ως μέλη διαφορετικά, το ενιαίο Σώμα του Χριστού), ανέκαθεν τιμούμε τους ήρωες, που έδωσαν το αίμα τους για την δική μας ελευθερία.

Ιδιαιτέρως ανήμερα του Ευαγγελισμού, ημέρα της Εθνικής μας Παλιγγενεσίας, μνημονεύουμε «πάντων των υπέρ της πίστεως και πατρίδος αγωνισαμένων και ευκλεώς πεσόντων» και θυμόμαστε ξεχωριστά Γεωργίου (του Καραϊσκάκη), Ανδρέου (του Μιαούλη), Κωνσταντίνου (του Κανάρη), Λασκαρίνας (της Μπουμπουλίνας), Θεοδώρου (του Κολοκοτρώνη) και τόσων άλλων ηρώων.

Κάνουμε ακριβώς αυτό, το οποίο έκανε και ο Γέρος του Μοριά στα χρόνια ακόμη της Επανάστασης, όταν ευρισκόμενος στη Ζάκυνθο παρέστη σ ένα μνημόσυνο για τους σκοτωμένους Κλέφτες. Εκεί, ήταν παρόντες ο κόντε Διονύσιος Ρώμας, Ρώσοι αξιωματικοί με τις επίσημες στολές τους και απλές - μαυροφορεμένες γυναίκες. Σε κείνο το μνημόσυνο οι μεν γυναίκες κατέθεσαν δάφνινο στεφάνι και γονάτισαν προσευχόμενες μπροστά στα κόλλυβα, ο δε γενναίος Κολοκοτρώνης όταν έψαλλαν το «αιωνία των μαρτύρων η μνήμη» μη μπορώντας να συγκρατηθεί, τσάκισε και ξέσπασε σε λυγμούς.

Θείες Λειτουργίες, ιερά Μνημόσυνα, δάφνινα Στεφάνια. Αυτά προσφέρονται ως ελάχιστη ένδειξη ευγνωμοσύνης και τιμής, προς τους ένδοξους ήρωές μας. Αιώνες τώρα. Σε μνημεία ομαδικά, σε τάφους μεμονωμένους, σε Ναούς και σε Ηρώα.

Αυτά τα δώρα, ως αντίδωρα, αντιπροσφέρουμε και κατά την Εθνική εορτή της Ελλάδος, στους αθάνατους ήρωες του '21, αποτίοντας φόρο τιμής στην ιερή μνήμη τους. Δίχως εκπτώσεις, δίχως μικροψυχίες, δίχως περικοπές, δίχως υποκατάστατα. Με ψυχή και ελευθερία. Ανυπόκριτα και αληθινά. Με ρίγη συγκινήσεως και άδολη υπερηφάνεια. Ως Έλληνες, ως Ορθόδοξοι, ως απόγονοι Ηρώων και μαρτύρων. Με αισθήματα ευθύνης απέναντι στην Ιστορία του Γένους μας, και την Παράδοση των Πατέρων μας.

Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό στοιχείο των Εθνικών Εορτών της πατρίδος μας, είναι τα δάφνινα στεφάνια. Λίγα μόνο φύλλα, από το ιερό κατά την ελληνική μυθολογία φυτό, που στην Ορθοδοξία συμβολίζει τη νίκη κατά του θανάτου. Στην ελληνική επαρχία, κυρίως, βλέπουμε τα παιδιά των Σχολείων να κόβουν, να μαζεύουν, να πλέκουν και να στολίζουν δάφνινα στεφάνια, για να τα καταθέσουν με υπερηφάνεια στο Ηρώο κάποιας πλατείας, στον Ανδριάντα ενός ήρωα ή στο ταπεινό μνήμα ενός ένδοξου αγωνιστή.

Ξενίζει ωστόσο και υποκινεί περίεργες σκέψεις, η πρακτική που τελευταία εμφανίστηκε και προτείνεται προοδευτικά, της «αντί στεφάνου» καταθέσεως χρηματικών ποσών σε ευαγή ιδρύματα, σε άσυλα, σε ξενώνες, σε κάθε μορφής κοινωνικές δράσεις. Εκείνη την ιερή ώρα της τιμής των ηρώων, νιώθεις να αιωρείται μια αμήχανη αλληλουχία συναισθημάτων, πέρα από την μακραίωνη παράδοση και μακριά από την ελληνική ψυχή. Και ακολουθεί έντονος προβληματισμός για τα αίτια αυτής της πρωτοβουλίας, για τον απώτερο στόχο αυτής της κίνησης, αφού χώρος, χρόνος, τρόπος ενασκήσεως δραστηριοτήτων συμπάθειας προς τους αναγκασμένους συμπολίτες μας, υπάρχει σε αφθονία λίγο μακρύτερα από τα Ηρώα των γενναίων.

Θεωρητικά πάντως, οι Φορείς που καλούνται να παραστούν στις καταθέσεις

στεφάνων, διατείνονται ότι γνωρίζουν τα όρια εφαρμογής και δράσης της υπάρχουσας κοινωνικής ευαισθησίας, που αναλώνεται στην οφειλόμενη έμπονη και έμπρακτη καθημερινή αλληλεγγύη, ώστε να τα διαχωρίσουν από την απότιση φόρου τιμής, που αποδίδεται με συγκεκριμένο τρόπο και τάξη, στους νεκρούς αλλά αθάνατους ήρωές μας και που αναλογεί στο ήθος και στο πνεύμα της εθνικής επετείου.

Με την βοήθεια της Υπερμάχου Στρατηγού μας ευελπιστούμε, πως τηρώντας τις ιερές παρακαταθήκες που παραλάβαμε, θα κατορθώσουμε να χειριστούμε με υπευθυνότητα και αξιοπρέπεια την βαριά κληρονομιά που μας παρέδωσαν οι πρόγονοί μας, την ανεκτίμητη και πληρωμένη με αίμα ηρώων, πολύτιμη και πολυτίμητη Ελευθερία.